

ЕВРАЗИЯ ЭКОНОМИКАЛЫК БИРЛИГИНИН СОТУ

КОНСУЛЬТАТИВДИК КОРУТУНДУ

2024-жылдын 16-декабры

Минск шаары

Евразия экономикалык бирлигинин Сотунун Чоң коллегиясы:

төрагалык кылуучу – Соттун төрагасы А.А. Дронов, судья-баяндамачы Е.Ж. Исмаилов, судьялар А.М. Ажибраимова, Э.В. Айриян, Д.П. Александров, А.А. Забара, М.Т. Кайыпов, А.Б. Кишкембаев, Н.В. Павлова, А.Г. Тунян курамында,

Сот отурумунун катчысы Б.М. Айсаутовдун катышуусунда,

иштин материалдарын изилдеп чыгып, судья-баяндамачыны угуп, Евразия экономикалык бирлигинин Сотунун Статутунун 46, 47, 50, 68, 69, 73, 96, 98-пункттарын, Евразия экономикалык бирлигинин Сотунун Регламентинин 72, 85-беренелерин жетекчиликке алып,

Россия Федерациясынын 2014-жылдын 29-майындагы Евразия экономикалык бирлиги жөнүндө келишимдин жоболорун, Евразия экономикалык бирлигинин алкагындагы эл аралык келишимдерин жана Евразия экономикалык бирлигинин органдарынын чечимдерин түшүндүрүү тууралуу арызы боюнча консультативдик корутунду берет.

I. Арыз ээсинин суроосу

1. Россия Федерациясынын Башкы прокуратурасынын атынан Россия Федерациясы (мындан ары – арыз ээси) Евразия экономикалык бирлигинин Сотуна (мындан ары – Сот) 2014-жылдын 29-майындагы Евразия экономикалык бирлиги жөнүндө келишимдин (мындан ары – Келишим) жоболорун, Евразия экономикалык бирлигинин (мындан ары – Бирлик) алкагындагы эл аралык келишимдерин жана Бирликтин органдарынын чечимдерин, тагыраак айтканда Евразия экономикалык бирлигинин Бажы кодексинин (2017-жылдын 11-апрелиндеги Евразия экономикалык бирлигинин Бажы кодекси жөнүндө Келишимге № 1 тиркеме; мындан ары – ЕАЭБ БК) 23-беренесинин 4-пунктун түшүндүрүү тууралуу арызы менен кайрылды.

2. Арыз ээси Сотко арыз берүүгө жүйө катары чарба жүргүзүүчү субъекттин - «Атлас» жоопкерчилиги чектелген коомунун (Россия Федерациясы) жана Россиянын Федералдык бажы кызматына караштуу бажы саясатын ишке ашыруу боюнча Эксперттик-консультативдик кеңештин товарларды классификациялоо жана өндүрүлгөн өлкөлөр маселелери боюнча

туруктуу комиссиясынын кайрылуулары себеп болгонун көрсөтөт, алар ЕАЭБ БК 4-беренесинин 23-пунктунун жоболорунун аныксыздыгы күбөлөндүрөрү чыкканын билдирет.

3. Арызды негиздөөдө, ЕАЭБ БК 21 жана 23-беренелеринин жоболорун келтирип, чечимдердин эки түрүнүн – товарды классификациялоо жөнүндө алдын ала чечимдин жана товарлардын айрым түрлөрүн классификациялоо жөнүндө чечимдин (түшүндүрмөнүн) ортосундагы чектөөнү көрүп, арыз ээси классификация жөнүндө алдын ала чечимдерге карата аталган ченемдерде «товардын өзүнчө түрү» эмес, «товар» термини колдонуларын белгилейт. Буга байланыштуу, арыз ээсинин пикири боюнча, ЕАЭБ БК 23-беренесинин 4-пунктунун жоболору товардын конкреттүү бир артикулуна (маркасына, моделине, модификациясына) карата товарды классификациялоо жөнүндө алдын ала чечимди кабыл алуу зарылдыгы жөнүндө тыянакка жол берет жана мындай учурда практикада берилген алдын ала чечимдердин саны чарба жүргүзүүчү субъект тарабынан билдирилген артикулдардын, маркалардын, моделдердин, модификациялардын санына дал келиши керек, бирок алардын баары, Евразия экономикалык комиссиясынын Кеңешинин 2021-жылдын 14-сентябрындагы № 80 чечими менен бекитилген, Евразия экономикалык бирлигинин тышкы экономикалык ишмердигинин бирдиктүү Товардык номенклатурасынын (мындан ары – ЕАЭБ ТЭИ ТН) бир кодуна киргизилет. Ошону менен бирге, арыз ээси ЕАЭБ БКнын 4-беренесинин 23-пунктунун формулировкасы ошондой эле түшүндүрүүнү да жокко чыгарбайт деп эсептейт, ага ылайык бир эле учурда анда бирдей классификациялык белгилери бар бир эле товардын бир нече түрүн көрсөтүү менен классификация жөнүндө бир алдын ала чечим кабыл алынышы мүмкүн.

Ошентип, арыз ээси көрсөтүп тургандай, бир жагынан, ЕАЭБ БКнын 4-беренесинин 23-пунктунун ченеминин мазмуну товарды классификациялоо жөнүндө алдын ала бир чечим товардын бир артикулуна карата гана берилерин билдириши мүмкүн, ал эми экинчи жагынан, артикулдардын, маркалардын, моделдердин, модификациялардын санына карабастан, ага классификациялык код ыйгаруу менен товардын ар бир билдирилген аталышы боюнча классификациялоо жөнүндө бир алдын ала чечимди кабыл алуу мүмкүнчүлүгүнө жол берет.

4. Буга байланыштуу арыз ээси Соттон ЕАЭБ БК 23-беренесинин 4-пунктунун жоболорун түшүндүрүп берүүнү жана төмөнкүдөй суроолор боюнча консультативдик корутунду көрсөтүүнү өтүнөт:

1) ЕАЭБ БК 23-беренесинин 4-пунктунун формулировкасы бир арызда көрсөтүлгөн товарлардын бир нече артикулдарына, маркаларына, моделдерине, модификациясына карата товарларды классификациялоо

жөнүндө алдын ала бир чечимди кабыл алууга жол береби, эгерде алардын бардыгы объективдүү классификациялык белгилерден улам ЕАЭБ ТЭИ ТНдин бир субпозициясына таандык болсо;

2) ЕАЭБ БК 21-беренесинин 7-пункту ушул эле берененин 2-пункту менен өз ара байланышта болуп туруп ЕАЭБ БК 23-беренесинин 4-пунктунун жобосу менен кандайча салыштырылат?

II. Соттун тыянактары

5. Евразия экономикалык бирлигинин Сотунун Статутунун (Келишимге № 2 тиркеме; мындан ары – Статут) 2-пунктунун күчүнө Соттун ишмердигинин максаты болуп Статуттун жоболоруна ылайык мүчө мамлекеттер тарабынан Келишимди, Бирликтин алкагындагы эл аралык келишимдерди, Бирликтин үчүнчү тарап менен эл аралык келишимдерди жана Бирликтин органдарынын чечимдерин бир түрдүү колдонууну камсыздоо саналат. Мында Статуттун 102-пункту менен Соттун чечими Бирликтин колдонуудагы укук ченемдерин жана мүчө мамлекеттердин мыйзамдарын өзгөртпөйт жана (же) жокко чыгарбайт жана жаңыларын түзбөйт деп белгиленген.

6. Статуттун 50-пунктун жетекчиликке алып, Соттун Чоң коллегиясы Келишимдин жоболорунун түшүндүрмөсүн жүзөгө ашырат, алардын системалуу өз ара байланышында эл аралык укуктун жалпы таанылган принциптеринин жана ченемдеринин негизинде 1969-жылдын 23-майындагы Эл аралык келишимдердин укугу жөнүндө Вена конвенциясынын 31-беренесинин 1-пунктунун жоболорун эске алуу менен, аларга ылайык келишим алардын контекстинде келишимдин терминдерине бериле турчу кадимки маанилерге ылайык, ошондой эле келишимдин объектиси жана максаттары боюнча ак ниеттүү чечмелениши керек.

7. Келишимдин 2-беренесине ылайык Бажы бирлиги мүчө мамлекеттердин соода-экономикалык интеграциясынын формасы болуп саналат, ал бирдиктүү бажы аймагын карайт, анын чегинде өз ара соодада бажы алымдары (эквиваленттүү аракетке ээ болгон башка алымдар, салыктар жана жыйымдар), тарифтик эмес жөнгө салуу чаралары, атайын коргоо, демпингге каршы жана компенсациялык чаралар колдонулбайт, Бирликтин Бирдиктүү бажы тарифи жана үчүнчү тарап менен товарлардын тышкы соодасын жөнгө салуунун бирдиктүү чаралары колдонулат.

8. Келишимдин 3-беренеси, 25-беренесинин 1-пунктунун 2, 4-пунктчалары менен бажы бирлигинин өткөөл мезгилдер аяктагандан кийин алып салууларсыз жана чектөөлөрсүз иштеши Бирликтин негиздеринин бири болуп саналат, мүчө мамлекеттердин бажы бирлигинин алкагында бажылык

жөнгө салуу жүзөгө ашырылат, үчүнчү тараптар менен товарлардын тышкы соодасын жөнгө салуунун бирдиктүү чаралары колдонулат.

Келишимдин 32-беренесинин, ЕАЭБ БКнын 1-беренесинин 2-пунктунун күчү менен Бирликте бирдиктүү бажылык жөнгө салуу бажы укуктук мамилелерин жөнгө салуучу эл аралык келишимдерге жана Бирликтин укугун түзүүчү актыларга, анын ичинде ЕАЭБ БКга ылайык, ошондой эле Келишимдин жоболоруна ылайык жүзөгө ашырылат.

9. Келишимдин 42-беренесинин 1-пунктуна ылайык Бирликтин бажы аймагында Евразия экономикалык комиссиясы (мындан ары – Комиссия) тарабынан бекитилген жана Бирликтин соода саясатынын инструменттери болуп саналган ЕАЭБ ТЭИ ТН жана Бирликтин Бирдиктүү бажы тарифи колдонулат.

ЕАЭБ БКнын 19-беренесинин 1-пункту менен ЕАЭБ ТЭИ ТН товарларды сүрөттөө жана коддоо тутуму болуп саналат, ал бажы-тарифтик жөнгө салуу чараларын, ташып чыгуу бажы алымдарын, тыюу салууларды жана чектөөлөрдү, ички рынокту коргоо чараларын, бажы статистикасын жүргүзүү максатында товарларды классификациялоо үчүн колдонулат.

10. ЕАЭБ БКнын 20-беренесинин 1-пунктунун күчүнө ылайык декларант жана башка жактар бажылык декларациялоодо жана эл аралык келишимдерге жана бажылык жөнгө салуу чөйрөсүндөгү актыларга ылайык бажы органына ЕАЭБ ТЭИ ТНге ылайык товардын коду билдирилген башка учурларда товарларды классификациялоону жүзөгө ашырышат. ЕАЭБ ТЭИ ТН классификациялык коддорун колдонуу бажы алымдарынын чендерин аныктоого жана тиешелүү түрдө бажы төлөмдөрүн алууга, тарифтик эмес чараларды, тыюу салууларды жана чектөөлөрдү колдонууга, бажы статистикасын түзүүгө жана ага негизделген Бирликтин мүчө мамлекеттеринин бажы саясатына байланыштуу укуктук кесепеттерге алып келет.

11. Товарларды классификациялоо жөнүндө алдын ала чечимдерди (ЕАЭБ БК 23-беренесинин 4-пункту) жана товарлардын айрым түрүн классификациялоо жөнүндө чечимдерди кабыл алууда (ЕАЭБ БК 21-беренесинин 7-пункту) ЕАЭБ ТЭИ ТНди бир түрдүү колдонуу принциби камсыздалышы керек. Арыз ээси аталган ченемдердин өз ара кандай байланышы бар экендигин түшүндүрүүнү сурангандыгын эске алып, чечимдердин ушул эки түрүн салыштыруу максатка ылайыктуу болот.

12. ЕАЭБ БКнын 21-беренесинин 1-пунктуна ылайык жактардын арызы боюнча бажы органдары ЕАЭБ ТЭИ ТНге ылайык товарларды классификациялоо жөнүндө алдын ала чечимдерди жана Бирликтин бажы чек арасы аркылуу куралбаган же ажыратылган түрдө, анын ичинде

комплекттелбеген же бүтпөгөн түрдө өткөрүлүүчү товарларды классификациялоо жөнүндө чечимдерди кабыл алуу жолу менен товарларды бажылык декларациялоого чейин классификациялоону жүзөгө ашыра алышат.

13. ЕАЭБ БК 21-беренесинин 2-пунктуна ылайык товарларды классификациялоо жөнүндө алдын ала чечимдер ЕАЭБ БКнын «Евразия экономикалык бирлигинин тышкы экономикалык ишмердигинин бирдиктүү Товардык номенклатурасы. Товарлардын классификациясы» деген 3-бөлүмгө ылайык кабыл алынат.

ЕАЭБ БК 21-беренесинин 4-пунктунда товарларды классификациялоо жөнүндө алдын ала чечимдер бажы органдары товарларды классификациялоо жөнүндө ушундай алдын ала чечимдерди кабыл алган мүчө мамлекеттин аймагында колдонулаары, ал эми ЕАЭБ БК 21-беренесинин 4-пунктунун экинчи абзацында каралган учурда – башка мүчө мамлекеттердин аймактарында да колдонулары каралган. Товарларды бажылык декларациялоодо ЕАЭБ ТЭИ ТНге ылайык товарлардын коддору жөнүндө маалыматтар товарларды классификациялоо жөнүндө алдын ала кабыл алынган чечимдерге ылайык товарлардын декларациясында көрсөтүлөт.

14. ЕАЭБ БК 23-беренесинин 3 жана 4-пункттарында товарды классификациялоо жөнүндө алдын ала чечим бажы транзитинин бажы жол-жобосунан тышкары, бажы жол-жобосуна жайгаштырууда жана өзүнө белгилүү марканы, моделди, артикулду жана модификацияны камтыган товардын ар бир аталышы боюнча товарды чыгаруу жүргүзүлө турган мүчө-мамлекеттин бажы органы тарабынан кабыл алынары белгиленген.

15. ЕАЭБ БК 23-беренесинин 4-пунктунун текстине, анын ЕАЭБ БК 3-главасынын башка укуктук ченемдери менен, анын ичинде ЕАЭБ БК 23-беренесинин 5-пункту менен өз ара байланышкан бөлүгүндө, алдын алдын ала чечим Компетенттүү бажы органынын Бирликтин укук ченемине ылайык келген конкреттүү товарды Бирликтин бажы чек арасы аркылуу алып өтүүдө пайда болгон бажылык укуктук мамилелерге карата колдонууга багытталган укук колдонуу актысын билдирет. Мындай укук колдонуу актысы ЕАЭБдин мыйзамдарында белгиленген тартипте таризделгендиктен бажы документи болуп саналат. Товарды укук колдонуу актысы катары классификациялоо жөнүндө алдын ала чечим ЕАЭБ БК 23-беренесинин 4-пунктунун текстине негизденип, өзүнө белгилүү марканы, моделди, артикуланы жана модификацияны камтыган товардын ар бир аталышы боюнча Компетенттүү бажы органы тарабынан кабыл алынууга тийиш

16. Товарлардын айрым түрлөрүн классификациялоо, өз кезегинде, ЕАЭБ БК 21-беренесинин 6-пунктунун жана 22-беренесинин 2-пунктунун негизинде жүзөгө ашырылат.

ЕАЭБ БК 21-беренесинин 6-пунктуна ылайык ЕАЭБ ТЭИ ТН бир түрдүү колдонулушун камсыз кылуу максатында мүчө мамлекеттердин бажылык жөнгө салуу жөнүндө мыйзамдары менен аныкталган бажы органдары бажы жөнгө салуу жөнүндө мүчө мамлекеттердин мыйзамдарында белгиленген тартипте чечимдерди кабыл алышы жана товарлардын айрым түрлөрүн классификациялоо жөнүндө түшүндүрмөлөрдү бериши мүмкүн. Көрсөтүлгөн чечимдер жана түшүндүрмөлөр бажы органы тарабынан кабыл алынган мүчө мамлекеттин аймагында товарларды классификациялоодо милдеттүү болуп саналат. Ошол эле максатта ЕАЭБ БК 22-беренеси менен товарлардын айрым түрлөрүн классификациялоо жөнүндө чечим кабыл алууга (түшүндүрүүгө) ыйгарым укуктар берилген.

Комиссиянын товарлардын айрым түрлөрүн классификациялоо жөнүндө чечимдерди кабыл алуу тартиби ошондой эле Евразия экономикалык комиссиясынын Коллегиясынын 2013-жылдын 2-декабрындагы №284 «Евразия экономикалык комиссиясынын товарлардын айрым түрлөрүн классификациялоо жөнүндө чечимдерди даярдоосунун тартиби жөнүндө» (мындан ары - № 284 тартип) чечими менен белгиленген.

№284 тартиптин 3-пунктуна ылайык ЕАЭБ ТЭИ ТН боюнча товарлардын айрым түрлөрүн классификациялоо жөнүндө сунуш Комиссияга Бирликтин мүчө мамлекетинин бажы органы тарабынан демилге тартибинде же мүчө мамлекеттердин бажы кызматтарынын бириккен коллегиясынын чечиминин негизинде киргизилет. № 284 тартибинин 15-пунктуна ылайык, бажы органдары тарабынан кабыл алынган алдын ала чечимдерде, бирликтин мүчө мамлекеттеринин ыйгарым укуктуу бажы органдары тарабынан кабыл алынган товарлардын айрым түрлөрүн классификациялоо жөнүндө чечимдерде комиссия товарлардын айрым түрлөрүн классификациялоо жөнүндө чечимди өз демилгеси боюнча кабыл алат.

Евразия экономикалык комиссиясы жөнүндө жобонун 13-пунктуна ылайык (Келишимдин №1 тиркемеси) Комиссия өз ыйгарым укуктарынын чегинде Бирликтин укугуна кирген жана Бирликтин бардык мүчө мамлекеттеринин аймагында түздөн-түз колдонууга милдеттүү болгон ченемдик - укуктук мүнөздөгү чечимдерди кабыл алат.

17. ЕАЭБ БК 3-главасынын жоболорун колдонуу үчүн ЕАЭБ БК 21-беренесинин 7-пунктунда товарлардын өзүнчө түрү деп конкреттүү аталыштары, конкреттүү маркалары, моделдери, артикулдары, модификациялары жана башка окшош жеке мүнөздөмөлөрү бар товарларды ЕАЭБ ТЭИ ТН ке ылайык бир кодго киргизүүгө мүмкүндүк берген жалпы классификациялык белгилери бар товарлардын жыйындысы түшүнүлөт.

18. Ошентип, бажы укуктук мамилелерин жөнгө салуучу Бирликтин укук актылары товарлардын айрым түрлөрүн классификациялоо жөнүндө чечимдин төмөнкү белгилерин аныктайт: ал формалдаштырылган түзүмгө ээ эмес жана товарды классификациялоо жөнүндө алдын ала чечим үчүн

белгиленген бажы документинин критерийлерине жооп бербейт; анын предмети болуп өзүнчө алынган товарлар эмес, ЕАЭБ БК 21-беренесинин 7-пунктунда каралган товарлардын жыйындысы эсептелет, алардын негизги мүнөздөмөлөрү товарлардын жыйындысын ЕАЭБ ТЭИ ТН бир коду боюнча бир мааниде классификациялоого мүмкүндүк берет; мындай чечимди кабыл алууга Комиссия жана Бирликтин мүчө мамлекеттеринин ыйгарым укуктуу бажы органдары компетенттүү; алар белгилүү шарттар жана негиздер болгон учурда мындай чечимди кабыл алуунун демилгечиси катары чыгышат; товарлардын айрым түрүн классификациялоо жөнүндө чечим Комиссия тарабынан кабыл алынганда ченемдик мүнөзгө ээ жана Бирликтин бардык мүчө мамлекеттеринин аймагында милдеттүү, ал эми аны бажы органы кабыл алган учурда бажы органы аны кабыл алган Бирликтин мүчө мамлекетинин аймагында милдеттүү.

19. Жогоруда баяндалгандар Соттун Чоң коллегиясына төмөнкүдөй корутунду чыгарууга мүмкүндүк берет.

ЕАЭБ БК 21, 22 жана 23-беренелеринде көрсөтүлгөн чечимдер -товарды классификациялоо жөнүндө алдын ала чечим жана товардын айрым түрүн классификациялоо жөнүндө чечим (түшүндүрмө) - кабыл алуунун формасы жана тартиби, укуктук табияты, мазмуну, кабыл алуунун максаттары жана натыйжалары жана колдонуу мөөнөттөрү боюнча так чектелген бажы классификациясы жөнүндө чечимдин эки түрүн билдирет.

ЕАЭБ БК 21-беренесинин 7-пунктунун жана 23-беренесинин 4-пунктунун жоболору укуктук жөнгө салуу объектиси боюнча да айырмаланат, анткени бул ченемдердин биринчиси товарлардын жыйындысын түрдүк таандыктыгы боюнча классификациялоого карата ченемдик укуктук актыны (мындан ары - ЧУА) кабыл алуунун тартибин жана негиздерин, ал эми экинчиси - жеке аныкталган аталыштагы конкреттүү товарга карата аталган ЧУАга карама-каршы келбеген жекече колдонуунун укуктук актысын кабыл алуунун тартибин жана негиздерин регламенттейт.

20. Арыз ээсинин суроосуна жооптун ар тараптуулугу жана толуктугу ЕАЭБ БК 23-беренесинин 4-пунктунун ЕАЭБ БК 21-беренесинин 2 жана 7-пункттарынын ЕАЭБ БК 23-беренесинин 5-пункту менен өз ара байланышы жөнүндө маселени түшүндүрүү зарылдыгын айтып турат.

Бирликтин укугунун колдонуудагы актыларын чечмелөөнүн жана колдонуунун калыптанып калган практикасын иликтөөнүн негизинде Соттун Чоң коллегиясы ЕАЭБ БК 3-главасынын колдонуудагы редакциясынын өзгөчөлүктөрү менен шартталган, бул маселени чечүүгө колдонулууга тийиш болгон ченемдерди чечмелөөгө эки ыкманын бар экендигин белгилейт.

21. Бул ыкмалардын бирине ылайык ЕАЭБ БК 21-беренесинин 7-пунктунун маанилик белгисинен «конкреттүү марка, модель, артикул, модификация» конкреттүү аталыштагы товарлардын жеке мүнөздөмөлөрүнө киргизилгени келип чыгат. Эгерде сөз аталган ченемде мүмкүн болгон ар

кандай аталыштары жана жеке мүнөздөмөлөрү (маркасы, модели, артикулу, модификациясы), ошол эле учурда жалпы классификациялык белгилери бар товарлардын жыйындысы жөнүндө болуп жатса, анда ЕАЭБ БКнын 23 - беренесинин 4-пунктунда конкреттүү аталыштын жекече аныкталган товары жөнүндө болууда.

22. ЕАЭБ БК 23-беренесинин 4-пунктун ЕАЭБ БК 21-беренесинин 2 жана 7-пункттары менен өз ара байланышта сөзмө-сөз чечмелөө да товарды классификациялоо жөнүндө алдын ала чечим максималдуу жекелештирилиши керек, башкача айтканда товардын ар бир конкреттүү аталышы боюнча кабыл алынышы керек деген тыянакты тастыктайт.

ЕАЭБ БК 45-беренесинин 1-пунктунун 2-пунктчасынан улам товар деп ар кандай кыймылдуу мүлк, ошондой эле кыймылсыз мүлккө теңештирилген башка жылдырылуучу буюмдар түшүнүлөт.

23. ЕАЭБ БК 23-беренесинин 4-пунктуна ылайык товарды классификациялоо жөнүндө алдын ала чечим өзүнө белгилүү марканы, моделди, артикулду жана модификацияны камтыган товардын ар бир аталышы боюнча кабыл алынат.

ЕАЭБ БК 23-беренесинин 4-пунктунун грамматикалык конструкциясы анын ченемдерин кеңири чечмелөө үчүн негиз бербейт. ЕАЭБ БК 23-беренесинин 4-пунктунун чечмеленишинде жекелик сандагы бардык терминдерди колдонуу, ал боюнча классификациялоо жөнүндө алдын ала чечим кабыл алынган товардын ар бир аталышы белгилүү марканы, моделди, артикуланы, модификацияны камтыган товарды жекелештирүүчү белгилердин жыйындысы менен аныктала тургандыгын көрсөтөт. Ошентип, товардын көрсөтүлгөн жеке мүнөздөмөлөрүнүн кайсынысы боюнча болбосун дал келбестик алдын ала чечим кабыл алган бажы органы тарабынан аны классификациялоо максаттары үчүн товардын аталышындагы айырмачылыкка көрсөтмө катары бааланышы мүмкүн жана тиешелүү түрдө өзүнчө берилген арыз боюнча ЕАЭБ БК 23-беренесинин тартибинде өзүнчө алдын ала чечим кабыл алуу зарылчылыгына алып келиши мүмкүн.

24. Арыз берүү принцибине негизделген мындай чечимдерди кабыл алуу жол - жобосу кызыкдар жак Бирликке мүчө мамлекеттин ыйгарым укуктуу бажы органына арыз жөнөтүү менен анда конкреттүү товарга мүнөздүү болгон бардык идентификациялык мүнөздөмөлөрдү толук чагылдырууга милдеттүү экендигин карайт. Демек, билдирилген товардын ар бир аталышына конкреттүү жекече аныкталган марканы, моделди, артикулду, модификацияны көрсөтүү менен өзүнчө алдын ала чечим талап кылынат.

25. ЕАЭБ Бажы кодексинин 23-беренесинин 5-пунктунда товарды классификациялоо жөнүндө алдын ала чечимдин формасы, аны толтуруунун жана мындай алдын ала чечимге өзгөртүүлөрдү (толуктоолорду) киргизүүнүн тартиби Комиссия тарабынан аныкталаары белгиленген. Евразия экономикалык комиссиясынын Коллегиясынын 2018-жылдын 17-

апрелиндеги №58 чечими менен Евразия экономикалык бирлигинин тышкы экономикалык ишмердүүлүгүнүн бирдиктүү товардык номенклатурасына ылайык товарларды классификациялоо жөнүндө алдын ала чечимдин формасы, аны толтуруу жана мындай алдын ала чечимге өзгөртүүлөрдү (толуктоолорду) киргизүү тартиби (мындан ары - №58 тартип) бекитилген.

№ 58 тартиптин 12-14, 16-пункттарына ылайык, товарды классификациялоо жөнүндө алдын ала чечимдин формасы төмөнкүлөрдү камтууга тийиш:

«Товардын аталышы» 5-графасында - белгилүү бир марканы, моделди, артикулду жана модификацияны камтыган товардын аталышы жөнүндө маалымат; «ЕАЭБ ТЭИ ТНге ылайык товардын коду» 6-графасында – 10 маанилүү товар коду;

«Товардын сыпаттамасы» 7-графасында – товарды бир белги менен классификациялоо жана алдын ала чечимдин формасынын 6-графасында көрсөтүлгөн 10 маанилүү кодго киргизүү үчүн зарыл болгон бардык маалыматтарды көрсөтүү менен товардын толук сыпаттамасы; 9-графанын 9.1 номериндеги «Кызматтык белгилер үчүн» – алдын ала чечим кабыл алынган товарды бажылык декларациялоодо бажы максаттары үчүн (зарыл болгон учурда) кошумча маалыматты бажы органы эске алууга тийиш (мисалы, товарды алдын ала чечимдердин формасынын 6-графасында көрсөтүлгөн 10 маанилүү кодго киргизүүнү ырастаган мүчө мамлекеттердин аткаруу бийлигинин ыйгарым укуктуу органдарынын, товарды өндүрүүчүлөрдүн документтери жөнүндө маалыматтар).

Келтирилген шилтемелерге ылайык алдын ала чечимде товардын ар бир (конкреттүү) аталышын белгилүү маркасын, моделин, артикулун жана модификациясын көрсөтүү менен жекелик санда чагылдыруу талап кылынат, мында декларациялануучу товардын сыпаттамасы ЕАЭБ ТЭИ ТНге ылайык бир 10 белгиден турган код боюнча анын так классификациясы катары кызмат кылууга тийиш.

26. ЕАЭБ БКнын эл аралык келишим болуп саналган 23-беренесинин жоболорунун мазмуну жана № 58 тартибинин ченемдери алардын өз ара байланышында Бирликте бирдиктүү бажылык жөнгө салууну калыптандырууну камсыз кылуу максатында товарларды классификациялоо жөнүндө алдын ала чечимдерди кабыл алуунун белгилүү бир тартибин Бирликтин укук актылары менен Бажылык укуктук мамилелерди жөнгө салуучу актыларын белгилөө жөнүндө күбөлөндүрөт.

Товарларды классификациялоо боюнча алдын ала чечимдердин институту ЕАЭБ БКнын 13-15, 17-19-бөлүмдөрүндө камтылган ЕАЭБ БК ченемдери менен да байланыштуу, бажылык контролдоо, бажылык декларациялоо процесстеринин принциптери жана ченемдик жөнгө

салуулары менен өз ара байланышат, товардын ар бир конкреттүү аталышын так жекелештирүүнү (ошону менен катар товардын классификациялык мүнөздөмөсү болуп саналбаган анын маркасын, моделин, артикулун, модификациясын эске алуу менен) карайт. Алдын ала чечимди кабыл алуу үчүн зарыл болгон товар жөнүндө маалыматтардын мындай деталдуу жыйындысы бажы декларациясынын тиешелүү графаларында чагылдырылган маалыматтар менен тыгыз байланышта жана тышкы соода ишмердүүлүгү чөйрөсүндөгү объективдүү зарылчылык болуп саналат. Мунун баарын аталган параметрдин товарлардын айрым аталыштары боюнча тышкы соода статистикасынын ишенимдүүлүгүнө (объективдүүлүгүнө), ушул консультативдик корутундунун 8-пунктунда белгиленгендей, Бирликтин мүчө мамлекеттеринин бажы саясатын ишке ашыруу инструменти катары колдонулган бажылык жөнгө салуунун тигил же бул чараларынын натыйжалуулугуна жана өз убагында болушуна тийгизген таасиринин контекстинде эске алуу керек.

27. Жогоруда аталган укуктук ченемдерди түшүндүрүү компетенттүү бажы органы алдын ала чечимди берүү жөнүндө арызды кароонун натыйжалары боюнча белгилүү моделди, марканы, артикулду жана модификацияны камтыган товардын ар бир аталышы боюнча классификациялоо жөнүндө өзүнүн корутундусун чыгарат жана мындай чечимдин ар бирин ырастоо үчүн өзүнчө бажы документи берет деген тыянакты түзүүгө мүмкүндүк берет.

Иштин материалдарынан көрүнүп тургандай, ЕАЭБ БКнын 23 - беренесинин 4-пунктун чечмелөөгө мындай мамиле учурда Бирликке мүчө мамлекеттердин көпчүлүгү тарабынан колдонулат.

28. ЕАЭБ БК 23-беренесинин 4-пунктун чечмелөөгө башкача мамиле кылуу келишимде жана ЕАЭБ БК «товарды классификациялоо жөнүндө алдын ала чечим», «товарды классификациялоо жөнүндө алдын ала чечимди кабыл алуу» түшүнүктөрүнүн аныктамалары камтылбагандыгынан келип чыгат. Демек, мындай чечим Бирликтин бажы чек арасы аркылуу алып өтүүгө болжолдонгон товарга карата тиешелүү бажы жол-жобосун колдонуу максатында компетенттүү бажы органы тарабынан кабыл алынган укук колдонуу актысын түзөрүн эске алуу менен бул түшүнүктөрдү алардын адаттагы маанисинде чечмелөө керек, ал ЕАЭБ укугу тарабынан белгиленген тартипте жол-жоболоштурулган учурда бажы документи статусуна ээ болот.

Ушундан улам, ЕАЭБ БК 23-беренесинин 4-пунктунун жөнгө салуу объектиси укук колдонуу актысы катары алдын ала чечимди кабыл алуу тартиби болуп саналат, ал көрсөтүлгөн пункттун текстинен ачык көрүнүп тургандай белгилүү бир марканы, моделди, артикулду жана модификацияны өзүнө камтыган товардын ар бир аталышына карата кабыл алынууга тийиш. Ошону менен бирге ЕАЭБ БКнын 23-беренесинин 4-

пункту ЕАЭБ БКнын 23-беренесинин 5-пунктунун жөнгө салуу предметин түзгөн бажы органынын тиешелүү актысын жол-жоболоштуруунун тартибин белгилебейт.

29. Иштин материалдарынан көрүнүп тургандай, мындай ыкма Кыргыз Республикасында өнүгүү жолуна түштү. Кыргыз Республикасынын Финансы министрлигине караштуу Мамлекеттик бажы кызматы тарабынан жазылган позицияга ылайык, ЕАЭБ БК 23-беренесинин 4-пункту бир эле товардын бир нече түрүн көрсөтүү менен классификациялоо жөнүндө бир алдын ала чечим кабыл алууга, ошондой эле товардын бир артикулуна карата бир алдын ала чечим кабыл алууга жол берет. Ошентип, азыркы учурга карата ЕАЭБ БК 23-беренесинин 4-пунктун колдонуу тажрыйбасы бирдей эмес.

30. Чоң коллегия мындай жагдайларда ЕАЭБ БК 23-беренесинин 4-пунктунун предметин түзгөн укуктук мамилелерди жөнгө салууга оптималдуу мамиле кылуу, Евразиялык экономикалык интеграцияны өнүктүрүүнүн азыркы этабында Келишимдин жана ЕАЭБ БКсынын максаттарына эң көп деңгээлде жооп берген объект жана объект жөнүндө маселе, ошондой эле бул эсепке ЕАЭБ БКсынын 23-беренесинин 4-пунктунун бардык мүчө-мамлекеттер жана Комиссия тарабынан бир түрдүү колдонулушун камсыз кылууга арналган тиешелүү чечимдин кабыл алынышы Комиссия жана мүчө мамлекеттер тарабынан кошумча изилдөөгө муктаж деп эсептейт.

31. Баяндалгандарды эске алуу менен Соттун Чоң коллегиясы төмөнкүдөй түшүндүрмө берет:

31.1. ЕАЭБ БКнын 21-беренесинин 7-пунктунун жана 23-беренесинин 4-пунктунун жоболору ар кандай жөнгө салуунун предметине ээ. ЕАЭБ БК 21-беренесинин 7-пункту 21-берененин 6-пункту менен өз ара байланышта айрым товар түрлөрүн бажы классификациялоонун маселелерин жөнгө салат (б.а. жалпы классификациялык белгилерге ээ болгон товарлардын белгилүү түрдөгү жыйындысы), ал эми ЕАЭБ БКнын 23-беренесинин 4-пункту 21-берененин 2-пункту менен өз ара байланышта Бирликтин бажы аймагына алып келүү пландаштырылган ар бир конкреттүү товардын аталышына гана карата бажы классификациясы боюнча алдын ала чечим кабыл алуу маселелерин жөнгө салат.

31.2. ЕАЭБ БК 23-беренесинин 4-пунктунун колдонуудагы редакциясы Бирликке мүчө мамлекетинин бажы органы тарабынан товардын бир нече аталышына, маркаларына, моделдерине, артикулдарына жана модификациясына карата укуктуу колдонуу актысы катары товарды классификациялоо боюнча алдын ала чечим кабыл алууга жол бербейт. Ошону менен бирге товарды классификациялоо жөнүндө алдын ала чечимдин формасы, аны толтуруунун жана мындай алдын ала чечимге өзгөртүүлөрдү (толуктоолорду) киргизүүнүн тартиби Комиссия тарабынан аныкталат.

Ш. Корутунду жоболор

Ушул Консультативдик корутундунун көчүрмөсү арыз берүүчүгө жиберилсин.

Консультативдик корутунду Соттун расмий интернет-сайтына жайгаштырылсын.

Төрагалык кылуучу

Судьялар:

А.А. Дронов

А.М. Ажибраимова

Э.В. Айриян

Д.П. Александров

А.А. Забара

Е.Ж. Исмаилов

М.Т. Кайыпов

А.Б. Кишкембаев

Н.В. Павлова

А.Г. Тунян